

2. Chonen Dalliem (Beschermen der armen). Oppericht in 1625. Doel: den armen rentelooze voorschotten te verschaffen. Ook op panden werd door de vereeniging renteloos geld verstrekt. Deze vereeniging was ook bekend onder den naam: „monte de piedad = lombard.

In 1684 telde deze vereeniging meer dan 700 leden. Op vier plaatsen in de stad bestond gelegenheid om te verpanden.

3. Oneg Sabbath. (Sabbathgenot.) Het wekelijksch uitdeelen van geld voor brood en ook voor olie voor den Sabbathlamp, was het doel dezer vereeniging.

4. Páamajieg ba-Nealiem. (Hoe keurig komen uw voeten uit in schoenen.) De naam der vereeniging is ontleend aan het Hoogelied.

5. Vesteria de Talmidiem (Kleeders voor de leerlingen). Oppericht vóór 1627. Voorzag bij voorkeur de leerlingen der lagere school van kleeders. Bestaat nog.

6. Asuta de Chabraja. (Gezondheid der geleerden). Oppericht in 1688.

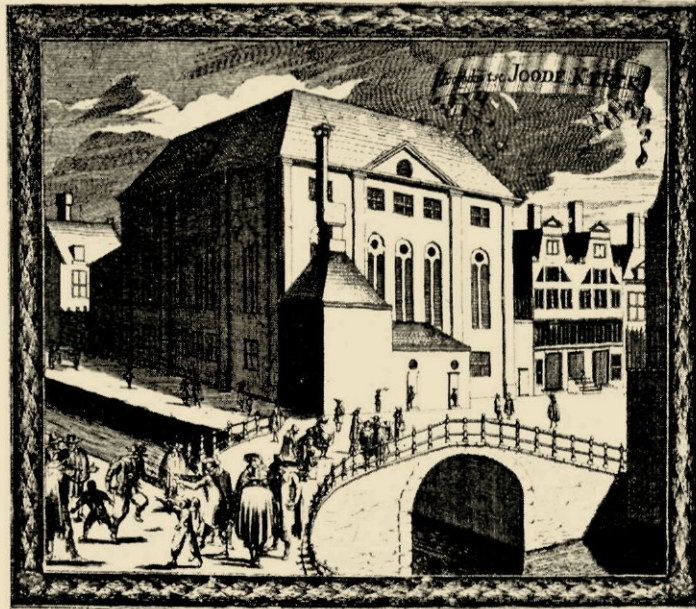
Doel: de leeraren van „Ets Chajim” (het Seminarium) bij ziekte onderstand te verstrekken.

Ter gelegenheid van het 100jarig bestaan der vereeniging werd gesticht: Geboel Almaná (gebied der weduwen). Pensioenfonds voor de weduwen der leeraren van „Ets Chajim.” Bestaat nog.

De Heer D. R. Montezinos, bibliothecaris van het Port. Israël. Seminarium te Amsterdam en aldaar op 22 Dec. j. 1. overleden, was tot aan zijn dood penningmeester dezer vereeniging.

Het spreekt vanzelf, dat geen vereeniging welke verband hield met eenig Liefdewerk of met de Thorastudie ontbrak. Een vereeniging ter beoefening der Spaansche taal en letterkunde ontbrak evenmin. Al deze vereenigingen waren rekening en verantwoording schuldig aan het bestuur der Joodsche gemeente, dat zijn bemoeiingen met de aan zijn zorgen toevertrouwde kudde zeer ver uitstrekke; dit bestuur bezat ook het recht om in civiele aangelegenheden, te beslissen, den ban opte leggen en soms ook om lijfstraffen toetepassen. De Joden hadden hun eigen club, hun eigen muziekherbergen, in de

tweede helft der 17de eeuw reeds hun eigen schouwburg, waarvan de gelegenhedsdichter Daniël Levie de Barrios een der directeuren was. Zij waren blij hier eindelijk een plaats der ruste gevonden te hebben. Dat zij toch in zekeren zin als vreemdelingen werden beschouwd, het derde die eerst-



ANONIEME KOPERGRAVURE UIT DE 17^{DE} EEUW, VOORSTELLEND
DE GROOTE SYNAGOGUE DER HOOGD. JODEN TE AMSTERDAM.

angekomenen blijkbaar niet.

Het intellectueele gedeelte der bevolking was den Joden volstrekt niet onvriendelijk gezind. Rembrandt, Grotius en Barlaeus hadden vriendschappelijken omgang met Menasseh ben Israël. Fransisca Duarte verkeerde in den Muiderkring. De regeering zorgde er op aandrang der Christen geestelijkheid wel voor, dat hun verhouding tot de Christelijke bevolking niet al te intiem zou worden. Den Joden werd bij plakkat van den Staten Generaal van 18 Maart 1656 verboden om met Christenen te trouwen „op pene van bannissement.” Zooals uit den Codex Batavus blijkt is deze straf ook toegepast.